

Mistet indtjening ved reduceret udbytte i vedvarende græs i forbindelse med ændret vandløbsvedligeholdelse

Dubgaard, Alex

Publication date:
2012

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Dubgaard, A., (2012). *Mistet indtjening ved reduceret udbytte i vedvarende græs i forbindelse med ændret vandløbsvedligeholdelse*, 3 s., jul. 09, 2012. FOI Udredning, Nr. 2012/30

FOI Udredning

Mistet indtjening ved reduceret udbytte
i vedvarende græs i forbindelse med
ændret vandløbsvedligeholdelse

Alex Dubgaard

FOI Udredning 2012 / 30

Mistet indtjening ved reduceret udbytte i vedvarende græs i forbindelse med ændret vandløbsvedligeholdelse

Forfatter: Alex Dubgaard

Udarbejdet for NaturErhvervstyrelsen i henhold til aftale mellem Fødevareøkonomisk Institut og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri om myndighedsberedskab.

Dato: 9. juli 2012

Fødevareøkonomisk Institut

Københavns Universitet

Rolighedsvej 25

1958 Frederiksberg

www.foi.life.ku.dk

9. juli 2012

Faglig udtalelse vedr.**mistet indtjening ved reduceret udbytte i vedv. græs ifm. ændret vandløbsvedligeholdelse**

Alex Dubgaard

Bestilling

NaturErhvervstyrelsen har i mail af 14. juni 2012 bestilt supplerende¹ beregninger af mistet indtjening ved reduceret udbytte i vedvarende græs ifm. ændret vandløbsvedligeholdelse.

Baggrund for bestillingen

Under den nye ordning vedr. ændret vandløbsvedligeholdelse, som er under udvikling i LDP, skal der muligvis ydes kompensation til lodsejere, der lider indkomsttab som følge af højere vandstands niveau og lavere udbytte på berørte arealer. Analysen omfatter vedvarende græsarealer, der fortsat opretholdes som vedvarende græsarealer. I bestillingen anmodes der om beregning af indkomsttab under følgende forudsætninger mht. udbytteændringer:

Scenarie 1. Arealer med "permanent græs med normalt udbytte" (kode 252) skifter status til "permanent græs med meget lavt udbytte" (kode 250).

Scenarie 2. Arealer med permanent græs med standard N-norm på over 200 kg. N pr. ha. (kode 255,257,272) skifter til kategorien "lavt udbytte" (kode 251).

Koderne refererer til afgrødekoder i Vejledning om gødsknings- og harmoniregler (Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, 2011). Det har ikke været muligt at finde omkostningsopgørelser for afgrødekode 272 Permanent græs til fabrik, som derfor ikke indgår i beregningerne.

Dækningsbidragsberegninger

Tabel 1 viser beregnede dækningsbidrag for vedvarende græs under udbytteforudsætninger svarende til ovennævnte afgrødekoder. De benyttede udbyttene og gødningsforbrug stammer fra Vejledning om gødsknings- og harmoniregler (Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, 2011). Produktionsværdi og dyrkningsomkostninger er beregnet ved anvendelse af afgrødepris og gødningspriser i Budgetkalkuler 2011 (fra Videncentret for Landbrug). Maskin- og arbejdsomkostninger, der ligeledes stammer fra Budgetkalkuler 2011, er for de lave udbyttene (afgrødekode 250, 251 og 252) opgjort for vedvarende græs til afgræsning, mens der for de høje udbyttene (afgrødekode 255 og 257) benyttes en kalkule for slæt plus afgræsning. Beregningerne er foretaget

¹ Brian H. Jacobsen: Kompensation af indkomsttab ved ændret vandløbsvedligeholdelse, Fødevareøkonomisk Institut, 19. december 2011.

for jordtypen uvandet finsand (JB 2 + 4), der antages at repræsentere et gennemsnitligt bonitetsniveau.

Som det fremgår af tabel 1, er den beregnede produktionsværdi ikke i stand til at dække omkostningerne ved det laveste udbyttensniveau på 800 FE pr. ha. Her er dækningsbidraget beregnet til minus 37 kr./ha. For udbyttensniveauer på 1.800 og 3.000 FE/ha er der beregnet dækningsbidrag på hhv. 541 og 1.151 kr./ha. For udbyttensniveauerne 6.400 og 7.200 FE/ha ligger de beregnede dækningsbidrag på omtrent samme niveau med hhv. 2.171 og 2.157 kr./ha. Det højere udbyttensniveau for afgrødekode 257 (Permanent græs uden kløver) opvejes af større gødningsomkostninger. Det skyldes ikke mindst, at fraværet af kløver i denne græsafgrøde medfører et relativt stort behov for kvælstofgødning.

Tabel 1. Dækningsbidrag ved forskellige udbyttensniveauer i permanent græs, 2011

Afgrødekod^a	250	251	252	255	257
Udbytte, FE/ha ^b	800	1.800	3.000	6.400	7.200
Produktionsværdi (1,15 kr./FE^c)	920	2.070	3.450	7.360	8.280
Gødningsnormer, kg/ha^d					
Kvælstof	25	67	129	229	312
Fosfor	3	8	13	32	37
Kalium	21	48	80	175	205
Gødningsomkostninger, kr./ha^e					
Kvælstofomk. (8,40 kr./kg N)	210	563	1.084	1.924	2.621
Fosforomk. (12 kr./kg)	36	96	156	384	444
Kaliumomk. (5,90 kr./kg)	124	283	472	1.033	1.210
Gødningsomkostninger i alt, kr./ha	370	942	1.712	3.341	4.275
Maskin- og arbejdsomk., kr./ha	587^f	587^f	587^f	1.848^g	1.848^g
Omkostninger i alt, kr./ha	957	1.529	2.299	5.189	6.123
Dækningsbidrag, kr./ha	-37	541	1.151	2.171	2.157

a. Kodeangivelser (Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, 2011):

250 Permanent græs med meget lavt udbytte

251 Permanent græs med lavt udbytte

252 Permanent græs med normalt udbytte

255 Permanent græs under 50 pct. kløver, omlagt mindst hvert 5. år

257 Permanent græs uden kløver omlagt min. hvert 5. år

b. For jordtypen uvandet finsand (JB 2 + 4), Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, 2011 (tabel 1a)

c. Budgetkalkuler 2011 (grovfoderpris, græs 2011)

d. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, 2011

e. Budgetkalkuler 2011 (gødningspriser 2011)

f. Budgetkalkuler 2011 (kalkule for vedv. græs til afgræsning)

g. Budgetkalkuler 2011 (kalkule for sædskiftegræs med 70 % afgræsning, 6.600 FE/ha)

Kilder: Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri: Vejledning om gødsknings- og harmoniregler, Planperioden 1. august 2011 til 31. juli 2012, juli 2011

Budgetkalkuler 2011, ajourført 10. januar 2012, FarmTalOnline, Videncentret for Landbrug.

http://www.farmtalonline.dk/Kalkuler/VisKalkule.aspx?Prodgren=K_4460&Forudsætninger=31-12-2011;K_4460;1;3;2;1;2;1;1;1;3;1;n;n

Indkomsttab ved reduceret udbytte

Tabel 2 viser de beregnede indkomsttab som følge af de forudsatte reduktioner i udbyttensniveauerne i scenarie 1 og 2. Scenarie 1, hvor permanent græs med normalt udbytte (3.000 FE/ha) skifter status til permanent græs med meget lavt udbytte (800 FE/ha), resultere i et indtjeningstab på 1.188 kr./ha. Principielt kunne man hævde, at det negative dækningsbidrag for permanent græs med meget lavt udbytte burde sættes til nul ved beregning af indtjeningstab, da arealet alternativt kunne henligge udyrket. Opnåelse af støtte fra EU's enkeltbetalingsordning kræver dog som minimum, at

permanente græsarealer slås hvert andet år. Omkostningerne hertil udgør i størrelsesordene 150-200 kr./ha på årsbasis (Dubgaard et al., 2012). Afgræsning er derfor det billigste alternativ under de givne forudsætninger. I scenarie 2, hvor permanent græs med højt udbytte (6.400-7.200 FE/ha) skifter status til permanent græs med lavt udbytte (1.800 FE/ha), er indtjeningstabt beregnet til 1.630 kr./ha.

Tabel 2. Indtjeningstab ved udbyttenedgang i permanent græs, kr./ha

	Udgangssituation		Ændret situation		Indtjeningstab
	Udbytte FE/ha	DB	Udbytte FE/ha	DB	
Scenarie 1	3.000 ^a	1.151	800 ^b	-37	1.188
Scenarie 2	6.400 ^c -7.200 ^d	2.164 (gns.)	1.800 ^e	541	1.630

a. Afgrødekod 252 Permanent græs med normalt udbytte

b. Afgrødekod 250 Permanent græs med meget lavt udbytte

c. Afgrødekod 255 Permanent græs under 50 pct. kløver, omlagt mindst hvert 5. år

d. 257 Permanent græs uden kløver omlagt min. hvert 5. år

e. Afgrødekod 251 Permanent græs med lavt udbytte

Kilder: Beregninger på grundlag af tabel 1.

Diskussion

Dubgaard et al. (2012) analyserer økonomien i afgræsning og høslæt på ekstensive arealer med permanent græs, hvor de forudsatte udbytter ligger på niveau med de her benyttede eksempler på permanent græs med ”lavt udbytte” og ”meget lavt udbytte”. Analyserne viser, at det generelt er forbundet med tab at udnytte ekstensive græsarealer med de nævnte udbyttene. Det gælder for afgræsning med kødkvæg og får såvel som ved høslæt. Kun ved afgræsning med malkekvægskvier kan der opnås et positivt dækningsbidrag. Er det ikke muligt at udnytte permanente græsarealer med ”lavt udbytte” i malkekvægproduktionen, kan der ikke i almindelighed forventes et positivt dækningsbidrag.

Referencer

Budgetkalkuler 2011, ajourført 10. januar 2012, FarmTalOnline, Videncentret for Landbrug.

http://www.farmtalonline.dk/Kalkuler/VisKalkule.aspx?Prodgren=K_4460&Forudsætninger=31-12-2011;K_4460;1;3;2;1;2;1;1;1;3;1;n;n;n.

Dubgaard, Alex, Hanne Marie Lundsberg Jespersen, Frederik Møller Laugesen, Berit Hasler, Leise Pil Christensen, Louise Martinsen, Marianne Källstrøm og Gregor Levin (2012): Økonomiske analyser af naturplejemetoder i beskyttede områder, Rapport nr. 211, Fødevarerøkonomisk Institut, København.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (2011): Vejledning om gødsknings-og harmoniregler, Planperioden 1. august 2011 til 31. juli 2012, juli 2011.